

Leiðbeinandi verklagsreglur um barnvænt hagsmunamat

1. Markmið

Markmið þessara verklagsreglna er að tryggja að allar ákvarðanir sveitarfélagsins taki mið af réttindum barna og að hagsmunir þeirra séu hafðir að leiðarljósi í samræmi við Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna.

2. Gildissvið

Verklagsreglurnar gilda um sveitarstjórn, nefndir og starfsfólk Hvalfjarðarsveitar.

3. Framkvæmd barnvæns hagsmunarmats

Leiðbeinandi verklagsreglur gilda um allar stærri ákvarðanir, nýjar stefnur, áætlanir og þjónustu sem kunna að hafa bein eða óbein áhrif á börn.

Barnvænu hagsmunamati er skipt í þrjú stig sem hvert um sig felur í sér lykilsurningar. Við framkvæmd matsins skal fjalla um tilgang (stig 1), uppbyggingu og mat (stig 2) og sjónarmið og rannsóknargögn (stig 3). Nánari leiðbeiningar er að finna í eyðublaði í viðauka 1.

4. Tímasetning mats

Barnvænt hagsmunamat skal framkvæma á frumstigi ákvarðanatöku og vera hluti af undirbúningi mála, sem og að fylgja málinu þar til ákvörðun er tekin.

5. Þverfaglegt samstarf

Við framkvæmd hagsmunamats skal tryggja samstarf milli deilda, stofnana og nefnda og þar með tryggja heildstæða sýn á málefni barna.

6. Viðbrögð við neikvæðum áhrifum

Ef hagsmunamat leiðir í ljós neikvæð áhrif á börn og ungmenni skal endurskoða tillögu, setja fram mótvægisáðgerðir og/eða leggja fram valkosti sem bæta stöðu barna.

7. Skráning

Niðurstöður barnvæns hagsmunamats skulu skráðar með skýrum hætti á þar til gerðu eyðublaði, sbr. viðauka 1. Eyðublaðið skal fylgja málinu í One skráningarkerfinu.

Þar sem við á skal birta samantekt opinberlega. Við birtingu skal fylgja leiðbeinandi gátlisti yfir efnisatriði, sbr. viðauka 2.

8. Ábyrgð og framkvæmd

Sveitarstjórn ber ábyrgð á innleiðingu leiðbeinandi verklagsreglna. Formenn viðkomandi nefnda, og oddviti sveitarstjórnar þegar við á, bera ábyrgð á framkvæmd barnvæns hagsmunamats í þeim málum sem falla undir verksvið þeirra.

Starfsfólk skal fylgja verklagsreglunum og nota tilgreint eyðublað við framkvæmd matsins.

9. Gildistaka og endurskoðun

Verklagsreglur þessar taka gildi við samþykkt sveitarstjórnar og skulu endurskoðaðar reglulega.

Samþykkt á 10. fundi velferðar- og fræðslunefndar Hvalfjarðarsveitar þann 07.04.2026.

Samþykkt á 440. fundi sveitarstjórnar Hvalfjarðarsveitar þann 8.04.2026.

Viðauki 1

Barnvænt hagsmunamat

1. Grunnupplýsingar

Heiti máls / verkefnis:

Dagsetning:

Ábyrgðaraðili (deild / stofnun/ sveitarstjórn eða nefnd):

Staða máls:

Undirbúningur

Í vinnslu

Lokið

STIG 1: TILGANGUR

2. Lýsing á tillögu / verkefni

Lýstu stuttlega verkefninu / ákvörðuninni:

Markmið (almenn og sérstaklega gagnvart börnum):

Umfang og markhópur

Hvaða börn verða fyrir áhrifum? (aldur, hópar):

Eru áhrifin:

Bein

Óbein

Hvaða hópar gætu orðið sérstaklega fyrir áhrifum?

Börn í viðkvæmri stöðu

Börn með fötlun

Börn af erlendum uppruna

Önnur: _____

STIG 2: UPPBYGGING OG MAT

3. Tengsl við réttindi barna

Hvaða greinar Barnasáttmálans eiga við um stefnumótunina/þjónustuna/áætlunina?

Hvernig styður tillagan við réttindi barna?

Mat á áhrifum

Hver eru líkleg/raunveruleg áhrif á börn:

Flokkun á áhrifum:

- Jákvæð
- Neikvæð
- Hlutlaus

Tímalengd áhrifa:

- Skammtíma
- Langtíma

Eru áhrif mismunandi eftir hópum barna?

Neikvæð áhrif og mótvægisáðgerðir

Eru til staðar neikvæð áhrif?

- Já
- Nei

Ef já, lýstu þeim:

Hvernig er hægt að draga úr þeim eða breyta tillögunni?

STIG 3: SJÓNARMÍÐ OG RANNSÓKNARGÖGN

4. Gögn og forsendur

Hvaða staðfesting er til staðar um að stefnumótunin/þjónustan/áætlunin styðji við og efli réttindi barna?

- Töluleg gögn
- Rannsóknir
- Skýrslur
- Upplýsingar frá stofnunum, deildum og nefndum.
- Annað: _____

5. Þátttaka barna

Hefur verið leitað eftir sjónarmiðum barna í málinu?

- Já
- Nei

Ef já:

Hvernig var það gert?

Helstu niðurstöður:

Ef nei, hver er ástæðan:

---

6. Samstarf og samráð

Hvaða aðilar komu að matinu?

---

7. Niðurstaða og tillögur

Samantekt á niðurstöðum mats:

Tillaga að næstu skrefum:

- Halda áfram óbreytt
- Breyta tillögu
- Fresta ákvörðun
- Safna frekari gögnum

Nánari skýring:

Viðauki 2

Leiðbeinandi efnislisti fyrir barnvænt hagsmunamat sem birt er opinberlega

- Lýsing á stefnumótun/þjónustu/áætlun.
- Umfang barnvæna hagsmunamatsins, tilgreining á því hvaða börn verða fyrir áhrifum og samantekt á gagnaöflun fyrir matið, þ.m.t. niðurstöður úr samráði við börn.
- Listi yfir greinar Barnasáttmálans sem tengjast tillögunni.
- Mat ykkar á áhrifum tillögunnar á réttindi barna.
- Vitneskja ykkar um skoðanir barna og upplifun þeirra á því sem fjallað er um.
- Áætlun um mat á innleiðingu stefnumótunar, þjónustu eða áætlunar, þar sem þátttaka barna í matsferlinu er tilgreind.